

van de *Boekzaal* ook een wekelijkse courant door de uitgever zou worden verzorgd.³⁸ De vergadering besloot aan de synode mee te delen dat het haar niet was gelukt voor 1 januari 1849 (de door de synode gewenste datum) een redactie te vormen voor het nieuwe periodiek.³⁹ Men vraagt zich overigens af of de hier genoemde argumenten het jaar tevoren niet speelden. Ongetwijfeld golden ze toen ook, maar dat ze nu naar voren kwamen, is tekenend voor de grote verdeeldheid die de zaak van het kerkelijk orgaan voortdurend heeft begeleid. Wellicht speelde ook een rol dat sommigen waardering hadden voor de *Boekzaal*. Minstens even belangrijk was echter de vraag in hoeverre de synode zich mocht binden aan één kerkelijke richting. *Het is deze vraag die de kwestie van het kerkelijk orgaan de jaren door heeft beheerst.*

Op 14 augustus 1849 besloot de synode, gehoord hebbende 'den ongelukkigen uitslag van den Commissie tot de uitgave van een Kerkelijk Weekblad', de zaak opnieuw aan de zorg van de ASC toe te vertrouwen.⁴⁰ Uit de woordkeus van het volgende jaarverslag valt op te maken dat de synode toch een eigen weekblad wilde hebben.⁴¹ Waarom de synode niet, net zoals de ASC, in zee wil gaan met de *Boekzaal* wordt niet duidelijk. Speelden financiële motieven een doorslaggevende rol, of was de weerstand tegen de *Boekzaal* erg groot?

Op de najaarsvergadering van 1849 boog de ASC zich opnieuw over het kerkelijk weekblad. Daarbij moest men ook aandacht besteden aan enkele brieven van de quaestor-generaal die zich erover beklaagde dat de collectielijsten niet altijd op tijd in de *Boekzaal* werden opgenomen.⁴² De zaak werd toevertrouwd aan de heren J. ab Utrecht Dresselhuys, H.E. Vinke,⁴³ en J. Romeny. Voor deze commissie betekenden de genoemde klachten niet dat de

38. Zie *Geschreven handelingen* ASC, ARA II, archief NHK, Algemene synode, 398. Daarbij bevindt zich ook het verslag van de 'commissie Van Hengel'. Men citeert in dit verslag uit de brief van april 1847, en noemt in dat citaat de bereidheid van de uitgever van de *Boekzaal* meer dan f 1.000 uit te keren aan het weduwenfonds. Een dergelijk bedrag is echter door de uitgever nooit genoemd, het betreft hier een vergissing die voortkomt uit de manipulatie van de ASC in 1847. Het bedrag is een eigen leven gaan leiden.

39. De verslaglegging van de ASC op dit punt in de gedrukte *Handelingen* is opnieuw zo summier dat ook nu weer gesproken moet worden van een poging tot geheimhouding.

40. *Handelingen*, 1849, 447. Ook hier wordt geen inzicht verschaft in de aard van de discussie.

41. *Handelingen*, 1850, 153.

42. *Geschreven handelingen* ASC, ARA, Archief NHK, 399, 22 en 23 november. De brief is gedateerd 2 november 1849, en geregistreerd sub no 745. Tevens was er een oudere brief, geregistreerd sub no 449 waarin dezelfde klacht werd verwoord. Vgl. *Handelingen*, 1849, 435, vgl. 84. Het *Verslag* spreekt op bladzijde 31 over de 'vermakelijke' opgave der giften.

43. Zie over hem Aart de Groot, 'Henricus Egbertus Vinke', in: *BLGNP*, III, 371-373. 'Angstvallig trachtte hij een gulden middenweg te bewandelen', zo schrijft De Groot over Vinke's houding in de kerkelijke strijd.